

891.71
5-41

Հ ՅԱՒԵԼԻԱՌ «ՅՈՒՅԱՐԱՐԻ» Հ

ԿԱԽ ՄԵՌԱՆ

ՅԵՏՈՅ ԱՄՈՒՄՆԱՑԱՆ

Կ. Ա. Մ.

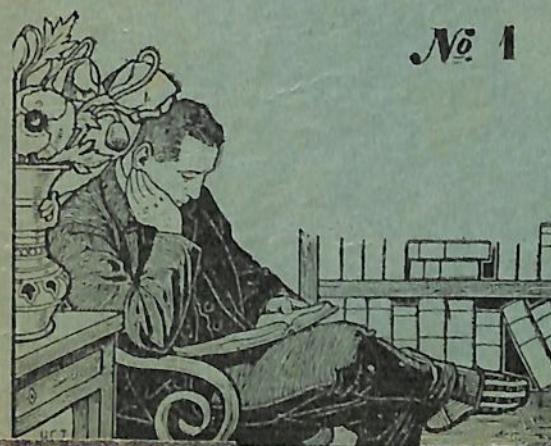
ԿԵՆԴՐԱՆԻ ՆՆԴԵՑԵԱԼՆԵՐ

ԿԱՏԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ 2 ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՄՐ

Հեղինակ՝ Մարտինով

Թարգմանիչ՝ Դ. Ահաբեկչյան

№ 1

891.71
Մ-41

Պ Բ Ա Լ Ի Զ
Տպական 1908
Տպական 1908

30 SEP 2008
X ՀԱՐԵԼԻԱՇ «ՅՈՒՏՈՒՐԻ» 25 NOV 2010

551-71
UF-41

Հ Յ Ա Ր Ե Լ Ի Ա Շ

25 NOV 2010

≡ՆԱԽ ՄԵՌԱՆ≡

Հ Յ Ա Ր Ե Լ Ի Ա Շ

ՅԵՏՈՅ ԱՄՈՒՄՆԱՑԱՆ

Կ Ա Մ

ԿԵՆՔԱՆԻ ՆՆՉԵՑԵԱՆԵՐ

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ 2 ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՄԲ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ՄԱՔՍԻՄՈՎ

ԹԱՐԱՎԱՆԻՀ՝ Դ. ԱԼԵԽԱՆ

№ 1

ՊԻԱԼԻԶ
Տպ. Մ. Տ. Ռուսինեանց
1908

լանցաւոր եմ ձեր առաջ, բայց ազնիւ խօսք եմ տալիս, որ կուղղւեմ, կաշխատեմ պարտքերից անպատճառ ազատւել, զիշերցերեկ կաշխատեմ, միայն թէ ներեցեք ինձ:

ՄԱՐԻԱ. — Դէ, ժամանակ է արդէն, գնացէք:

ՍԵՐԳԻՅ. — Գնում եմ, ցտեսութիւն: Հայութաւում է հիմ յանձնութիւնը, անձնութիւնը:

ՄԱՐԻԱ. — Ցտեսութիւն:

ՍԵՐԳԻՅ. — Թուլ տէք, մի անգամ էլ, այնպէս, ապազալի հաշին:

ՄԱՐԻԱ. — Դէ, դուք սկսում էք արդէն չարութիւն անել, գնացէք, մարզ չպէտքէ մոռանալ նաև իր պարտականութիւնները, գնացէք: Նու գնում է, Մաշտակ նրան ճանապարհ է յանձն և դաշտաւած:

2). ԱՊՈԼԼՈՆ ՊԵՏՐ. յայու ԽԼԻՍՏԻԿՈՎ. և ՄԱՐՖԱ. շահեցաւ:

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Սէր, ինչ բան է սէրը, ցանկութիւն, ուրիշ ոչինչ: Մշտիւն է իւս քառականը. Ի՞նչ լաւ է երկար թափառելուց լետով վերադառնալ հայրենական տունը և հարազատ քրոջը կրծքին սեղմել:

ԽԼԻՍՏ. — Խառնութեան, լաւ, լաւ, առանց քաղաքաւարութեան էլ եօլա կը գնանք, դու քաղաքաւարի եղիք ուրիշ դէպքերում, իսկ թէ սանդուխներից առաջ ով կը բարձրանալ, դու թէ ես, այդ միւնուն է:

ՄԱՐՖԱ. — Ի՞նչպէս կարելի է զամբիւղով պարոնի առջից գնալ:

ԽԼԻՍՏ. — Դատարկ բան է, ինչպէս ես հրամակում եմ, այնպէս էլ արագ գոտինցն է առաջնութեան և անուշ դաշտաւած: Դէ, առանց ձեւականութեան ներս կուրիք:

3). ԽԼԻՍՏԻԿՈՎ. և ԱՊՈԼԼՈՆ.

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Օատ ձիշտ է, Օսիաք ֆէօդորովիչ: Բարե ձեզ, լարդելի հարեան:

ԽԼԻՍՏ. — Յարդանքներս, առողջ էք,

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Ոչինչ, դուք բնչալէս էք:

ԽԼԻՍՏ. — Ե՞ս, ինչ առողջութիւնը բարձրանում եմ սանդուխներով և շունչը կարւում է:

ԱՊՈԼ. — Լաւ, բնչու դուք անհանգտանում էք և շուկաւ գնում:

ԽԼԻՍՏ. — Ապա ի՞նչպէս: Ծառաների վրայ լուս դնել չի կարելի, մի բան որ առանց հակողութեան թողիր կորած համարիր: Արժմեան ծառաները սպասակելի բաներ են, բան առնելու որ ուղարկն 10 կոպէկից 12-ը կը գուանան:

ԱՊՈԼ. — Մի՞թէ 12 կոպէկ:

ԽԼԻՍՏ. — Ասենք այդ այնպէս օրինակի համար ասացիր: Աչքդ չպէտք չհռացնես: Ա՛, օրինակի համար, շուկաից վերադառնալիս մշտ խոհարարունուն առաջ եմ ցցում, որովհետ այնքան նրանք գողութիւն են սովորել, որ եթէ փող չկայ գողանալու, իշկոյն զամբիւղով մի գաղար կամ մի բողկ կը զնեն զրպանը, իսկ եթէ այդ ամենան օր կրկնուի, կը տեսնես որ տարւալ վերջը ահազին բան ցառաւ:

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Ի հարկէ, տարւալ վերջը կանի 365 դաշտը կամ բողկ, իսկ եթէ նահանջ տարի է 366:

ԽԼԻՍՏ. — Ես հոգիս ալդ օրինակի, միայն օրինակի համար ասացիր, որ այդ մարդկանց հաւատ ընծակել չի կարելի: Ճարր կարւած տանում եմ, ստորանում եմ և ստիպւած խոհարարունու ներս կուրիք:

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Նոյն կարող էք վճարել նրա պարտքերը:

ԽԼԻՍՏ. — Ա՛, այս... Այդ ի՞նչ անտեղի կատակներ են: Առանց այն էլ հետո ունիմ, իսկ դուք վախեցնում էք: ԱՊՈԼԼՈՆ. — Ոչինչ, այնպէս կատակ անել ուզեցի:

ԽԼԻՍՏ. — Անցեալ երկուշարթի գիշերը դուք դարձեալ մի ալղպէս լիմար կատակ արիք, չէնց այն է ամենքս պառկել քնել էինք, որ դուք լանկարծ բարձրեցիք «Հրդեհ»: Վեր թառնք վախեցն արկած եղանակ եղանակ է, իսկ դուք այս կատակ արանք է:

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Այն էլ բնչալէս: Ե՞ս, թողնենք անցեալը և վերադառնանք ներկալին: Դուք ասում էք որ հետո ունիք և չնչասպառ էք լինում սանդուխներից բարձրանալիս, իսկ ամեն օր գնում էք շուկաւ, ինչու ձեր որդուն չէք ուղարկում:

ԽԼԻՍՏ. — Բան ասացիր: Վերդէլը գնակաւ Արժմեան երիտասարդները միայն պանուել ու թուղթ լսաղաւ գիտեն:

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Ասենք ես էլ շահրում ալդ, կեանքը կարծ, պէտք է օգտւել նրա հրապուրների բոլիները որսալ:

ԽԼԻՍՏ. — Որսացէք, որսացէք, իմ Աէրգէն էլ որսաց, որսաց և ուղիղ 2000 բուրելի պարտք որսաց:

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Նա հիմա խելօքացել է, և ալլես պարտք չի վերցնում ոչ ոքից:

ԽԼԻՍՏ. — Զարմանալի չէ, որովհետ ան նրան ոչ ոք չի հաւատում:

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Սրամիտ է, բայց

դուք իբրև ծնող կարող էք վճարել նրա պարտքերը:

ԽԼԻՍՏ. — Խօնարհաբար չնորհակալ եմ: Ես չեմ սիրում ուրիշի գործերին խառնել:

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Ասենք ի՞նչ բան է վորլը, իմ աչքում նա ցանցառութիւն է, ատելի մետաղ:

ԽԼԻՍՏ. — Այն, դուք ասում էք վորլը, որովհետեւ ձեր մալրը նրանից շատ ունի և նրա մահից լետու կէսը կը մնայ ձեր գրպանը:

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Ամենենին: Համաձայն ւեցէք որ, ձեր որգին, ի՞նչպէս ասում են խելազարւած է քրոջն վրաէ, հարկաւոր է որ դուք արտասանէք միայն մի բառ, որից կախւած է երկու քնորշ: Կրակու սրտերի բազզը, և ալդ բառն է՝ «վճարում եմ»:

ԽԼԻՍՏ. — Ո՛չ, ձեր խոնարհ ծառան եմ, բայց ալդ ես չեմ ցանկանում: Ա՛, եթէ դուք ալդքան ցանկացող էք նըրանց բաղդաւորութեանը՝ խնդրեցէք ձեր մօրը արտասանել ալդ բառը, նա էլ կարող է նրանց երջանկացնել:

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Աս արդէն նրան ասել եմ, բայց նա գիտէք հօ, որ կինն էլ քնորշը արարած է, իրա կապրիզներն ունի:

ԽԼԻՍՏ. — Ա, տեսնում էք, ես էլ այնքան ոլժել արարածներից չեմ:

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Լաւ է, Ալժմ ես տեսնում եմ որ մարդկանց կրքերի մէջ ամենամեծը և ամենաատելին ժլատութիւնն է:

ԽԼԻՍՏ. — Ի՞նչ, վերաբերեած, Ցան սութիւն, Գնաւած է առան և փոխառած:

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Հա, հա, վերաբորւեց Գանդարաբան է իւս քառականը:

ԻՎԱՆ. — Նշանէց, Ո՞վ է:

ԱՊՈԼԼՈՆ. — Ի՞նչ է, չս ճանա-

Հում. Մշնամ է հերուստ:

4). ԼիջԱԱԻԵՏԱ. ԻՎԱՆՈՎՆԱ և ՍԵՐ-
ԳԵՅ. ՇՐԵԴ:

ԼիջԱԱԻԵՏԱ.—Ինչպէս երեսում է պարոնս, դուք ալսօր բարձր պաշտօն ստանալու առիթով վաղ էք վերադառնում տունն Ակժմ ի հարկէ գործ քիչ կունենաք:

ՍԵՐԳԵՅ.—Ո՞չ, ընդհակառակը, այժմ կաւելանալ դործս:

ԼիջԱԱՎԵՏԱ.—Է՛ ինչպէս, ոռճիկդ էլ աւելացրին:

ՍԵՐԳԵՅ.—Այն, 300 րուբլի:

ԼիջԱԱԻԵՏԱ.—Է՛ փառք Աստուն, ալժմ ձեր դործերը կարգի կը դնէք:

ՍԵՐԳԵՅ.—Այն կաշխատեմ բոլոր ոլժով, կիզաւետա իվանովնա, ես կարող եմ լուս ունենալ:

Լիջ.—Ի հարկէ, ի հարկէ, ես քեզ շատ եմ սիրում, դու լաւ տղակ ես: Բայց պարտքերդ, պարտքերդ, աշխատիր նրանցից վեզդ ազատել, իսուու մի ուրախ հարսանիք կանենք:

ՍԵՐԳԵՅ.—Ինչքան որ աշխատեա, երեք տարում հաղիւ կարելի է վեճարել արդքանը:

Լիջ.—Մի կերպ համոզէիք զոնէ հօրդ, ինչ մի մեծ բան կը լինի նրա համար վճարել քո փոխարէն, նա քեզ սիրում է:

ՍԵՐԳԵՅ.—Դժբաղտաբար նա փող աւելի է սիրում:

Լիջ.—Ո՞խ ժլատութիւն, ժլատութիւն, շատ մեծ մնջք է:

ՍԵՐԳԵՅ.—Կո՞չ Գոնէ դու չասէքիր: Նրան, կիզաւետա իվանովնա, դուք համաձան էք ձեր աղջիկը ինձ տալու:

Լիջ.—Կամենաք ալս բռակին:

ՍԵՐԳԵՅ.—Եւ ի հարկէ նրան օժիտ տալու էք:

Լիջ.—Ճիշտ 7000 րուբլի, և այն էլ կանխիկ:

ՍԵՐԳԵՅ.—Գիտէք ինչ, տուէք նըրան օժիտ միայն 5000 րուբլի, իսկ 2000-ով իմ պարտքերս վճարեցէք:

Լիջ.—Ի՞նչ ես ասում, ինչ իրաւունքով ես ձեռք տամ նրա փողերին, ինչու համար ես խլեմ ձեզանից 2000-ը:

ՍԵՐԳԵՅ.—Մեզ բաւական կը լինի և 5000 րուբլին, ես մինչեւ անգամ համաձան եմ որ վճարեք իմ պարտքերը, ես ուրիշ ոչինչ չեմ ուղարկում:

Լիջ.—Ո՞չ, միայն քո ոռճիկը ապրելու համար բաւական չէ, դուք երկուսդ էլ դեռ երիտասարդ էք:

ՍԵՐԳԵՅ.—Սւելի լաւ է որ ձեր համաձայնութիւնը տաք, ես ոչինչ չեմ ուղարկում, ինքս կը վճարեմ պարտքերս:

Լիջ.—Այդ քեզ պատիւ է բերում, տեսնում և ուրախանում եմ, որ դու սիրում ես իմ աղջկան առանց դիտաւորութեան, բայց ես պատիւ դէմ մի քայլ անգամ չեմ անիլ, ոչ, ոչ:

ՍԵՐԳԵՅ.—Ինչքան գժւար է զործ ունենալ ազնիւ լիմարների հետ: Կո՞չ կիզաւետա իվանովնա:

Լիջ.—Ի՞նչ է:

ՍԵՐԳԵՅ.—Գոնէ թուլ տուէք մէկ մէկ լաճախել ձեզ մօտ, որ կարողանամ տեսնել Մարիա Խրիստափորովնալին:

Լիջ.—Ո՞չ, ոչ, ոչ, միանդամ բնդշտ ասացի որ չեմ կարող: Ի հարկէ դու աղնիւ մարդ ես, ես քեզ շատ եմ սիրում և հաւատում եմ, բոլց աշխարհիս բանը խօ գիտն, իսկոյն կը սկսին բամբասել, արատաւորել նրան...

ՍԵՐԳԵՅ.—Դէ նշանեցէք մեզ, այն ժամանակ չեն համարձակիլ բամբասել:

Լիջ.—Ո՞չ հոգիս, չար մարդիկ խօսելու բան կը գտնեն, ճար չըկայ,

այտաք է համբերել մի քիչ: Շատ ես սպասել, մի քիչ էլ սպասիր, ամեն ինչ լաւ կը վերջանալ: Զանգանը ունեցաւ է:

ՍԵՐԳԵՅ.—Գլուխ բորբոքած է նրան և շրջանակած է ուրուսուա, Տիչւն որ հանուա է էրանց ուսուա:—Ո՛չ, գժւար է զրան փափկացնելը, ուղում է ցոլց տալ որ կամքի տէր է, իրա խօսքը ինչպէս լաւ է պահում, իսկ չէ մտածում նրա մասին որ հարազատ աղջկան զրկում է բաղդաւորութիւնից:

5). ՍԵՐԳԵՅ ԵՒԻ ՄԱՐԻԱՄ

ՄԱՐ. —Դաւոր Քառշակ Սերգէլ Օսիաբովիչ, ալդ ինչ է, ում վրաւ էք ալդպէս բարկացած:

ՍԵՐԳ.—Զեր մօր, մի նեղանաք, բայց ալս բոլորը ձեզ սիրելուց է:

ՄԱՐ.—Գնացէք, ինչպէս կարող էք ինձ սիրել՝ երբ մօրս մասին ալդպէս էք խօսում:

ՍԵՐԳ.—Ներողութիւն, ես բոլորվին կորցրել եմ զրուխ, խնալցէք ինձ, եթէ ես չը լինէի, վաղուց լաց կը լինէի, լուս է: Ա՛յ տեսէք, արտասուք է զալիս, ալճ:

ՄԱՐ.—Լուս: Ա՛յ, խեղճ Աերեօժա, խկազէս արտասուք է:

ՍԵՐԳ.—Մաշինկա, դուք ինչու համար էք լալիս, թողէք որ միայն ես տանջւիմ: Բաւական է: Արբաւ է իս լուս կինուն նրա ուշեւը:

ՄԱՐ.—Այն, պէտք չէ լալ զիսներս կը ցաւի, աչքերս կուռչի, վաղը ամենքը կը նկատեն, Աերեօժա, մի լար Դէ խնդրում եմ: Արբաւ է իս լուս կինուն համարները և յանչը:

6) ՆՐԱՄԵՖ ԵՒ ԼԻՋԱԱԻԵՏԱ. ԻՎԱՆՈՎՆԱ

Լիջ.—Տէր Աստւած, ալս ինչ է:

ՄԱՐ.—Նրանից հետու ցորդիւնը. Ա՛յ, ՍԵՐԳ.—Սէկուուի: Ժամանակ զտաւ սա էլ ալսակեղ գալու:

Լիջ.—Ա՛յ դու անամօթ, ալդ ինչը ես անում, օտար մարդու վզին ես փաթաթւում, համ... Գոնէ սենեակում լինէր, ապա թէ ոչ ալսակեղ սահու դուխների վրա, ուր ամեն մէկը կարող է տեսնել:

ՍԵՐԳԵՅ.—Լիզաւետա իվանովնա: Լիջ.—Լոիր, պարոնս, քեզ հետ լետով: Աշխան, իսկ դու ամրուհիս, ինչ կասիս, համ...:

ՄԱՐ.—Մալրիկ...

Լիջ.—Եւ ես լիմարս հաւատացի նրան, իրը թէ զնում է ընկերուում մօտ նրա զգեստը ձնելու, իսկ նա ահա թէ որտեղ է, և տես թէ ինչ ֆառոններ է ձնում:

ՄԱՐ.—Մալրիկ, ես անդիտակցար...

Լիջ.—Ի՞նչ, անդիտակցարար ուրիշ վզին փաթաթւեցար:

ՍԵՐԳ.—Լիզաւետա իվանովնա...

Լիջ.—Լոիր, պարոնս, քեզ համար էլ դեռ ժամանակ կը զտնեմ: Աշխան, Ալզպէս ես կատարում իմ պատւէրները, ինչ էի քեզ ասել, զէ պատասխանիր, շնուտ:

ՄԱՐ.—Մալրիկ, ես...

Լիջ.—Լոիր, սպասիր, ես քեզ հետ հաշիս կը վերջացնեմ:

ՍԵՐԳ.—Կո՞չ, թուս, կամ պատասխանիր, կամ լոիր:

Լիջ.—Աշխան Աւու բունէլու հրաւ է դեռ, քեզ հետ ասենք տանն էլ կը խօսեմ, իսկ ալժմ: քեզ հետ պարունը: Գնաւ է որո՞ւ դեռ էս, Աերեօժա: Ե՞ր է աշխանիւն:

ՄԱՐ.—Լիզաւետա իվանովնա...

Լիջ.—Լոիր... Եւ չես ամաչում

Լիջ.—Դեռ է բարձր. —Այս Բնչ է, ով է դաները բաց թողել ալսպէս: Դաւու գուշ Ապոլոն, Բնչ ես շինում արդար:

ԱՊՈԼՈՆ. —Կոչ, Ալժմ սրան վախեցնենք: Երան, Ես զժում եմ, ամեն Բնչ կորաւ:

Լիջ.—Վեհեց, Ի՞նչ է, Բնչ է պատահել:

ԱՊՈԼՈՆ. —Խեղճ Սերդէ! Օսիպո-

վիչը ալս բոպէիս առողջ էր, և լանկարծ...

Լիջ.—Ի՞նչ է պատահել նրան:

ԱՊՈԼՈՆ. —Այս բոպէիս սրտի պալթիւնից մեռաւ:

Լիջ.—Նէր ժողովուն. 0'չ...

ԱՊՈԼՈՆ. —Հա, հա, Բնչ լիմարացրի, ալժմ գնամ զրօննելու:

Դաւու է գնուն:

ՎԱՐԱԳՈՅՑ

Նոյն տեսարանը, երեկոյ է, բեմը լուսուոր- ած է մի դայն մի լապտերով

1). ԼիջԱկեՏԱ. ԵՒ ՄԱՐԻԱ. ԳԼԵՐԻՆ:

Լիջ.—Տիրու և ժաշաբու, ուղիւն: Գնա Մաշինկա, մօրաքրոջդ մօտ, մի փոքր ժամանակ, ալնուեղ ուրախ կանցնի քեզ համար, նրանց ալզին ուղղակի ամառանոց է:

ՄԱՅ. —Մալրիկ, ինձ համար տանն էլ ուրախ է անցնում, ես ձեզ հետ կու- զէի մնալ:

Լիջ.—Ես ուզիզն ասած, ուզում էի քեզ սիւրպիզ անել, Ըալց ճարա- հատեալ պիտի ասեմ. քո սենեակը ես ուզում եմ նորոգել, վազը առաւտեան շատ վաղ բանուրները կը գան:

ՄԱՅ. —Ճշմարիտ, ախ, որքան բարի էք զուք, Մալրիկ:

Լիջ.—Հապա ում համար պէտք է անեմ, զու իմ սիրելին ես, ուրախութիւնս ես: Հայուրուս է հրան. Դէ, գնա:

ՄԱՅ. —Ուրեմն ցտեսութիւն մալ- րիկ, Հայուրուս է:

2). ԼիջԱկեՏԱ. ՄԵՐԱԿԻ:

Լիջ.—Խեղճ, չի էլ կասկածում թէ ինչու համար եմ ես նրան հեռացնում: Ափսոս, շատ ափսոսում եմ խեղճ Սեր- գէ! Օսիպովիչին: Բալց սրտի պալթիւն, Խեղճը դեռ շատ երիտասարդ էր, զու- ցէ նրանից մեռաւ, որ ես չը համա- ձախեցի Մաշալին տալ նրան: Ի՞նչ սարսափելի բան է մահւան պատճառ- դառնալ: Բալց ես որտեղից կարող էի

Բ. ԱՐԱՐԻԱԾ

իմանալ, Ծոծիւն է եւեւը Էւանիւն:

3). ԼիջԱկեՏԱ. ԵՒ ԽԵՂԱՍԻԿ. ԴՐԵՒ:

ԽԵՂԱՍ. —Ո՛չ, աւելի լաւ է փողոյց գնամ: Պատկեցի քիչ քնելու, բալց հէնց որ աչքերս փակում էի, իսկոյն ննջեցեալն էր երեսում աչքիս առաջ, և զըժ- բաղդ աղջկալ ձայնն էի լսում: Տէնէլու լին-է-դայնին: Ա՛հ, ահա նա, զժբաղդ մալրը զուրս է եկել, լաց լինելու սան- դուխոների վրալ, ի հարկէ սենեակում շատ ծանր է:

Լիջ.—Տէնէլու նոյն: Ահա զժբաղդ: Հալրը, լաց էլ չի լինում խեղճը, իշար- կէ, արցունքները չորացել են: Ի հարկէ շատ ցաւալի է ալզիսի որդի կորց- նելլ:

ԽԵՂԱՍ. —Կոչ, Պէտք է մի տեսալը միիթարել նրան, բալց ինչպէս սկսիմ, չը գիտեմ:

Լիջ. Ուզում եմ նրան հանգըս- ուտացնել, բալց վախենում եմ աւելի, չը վրդովի:

ԽԵՂԱՍ. —Ակսպիսի զէպքերում միիթ- թարանքը աւելի է մարդու ցաւերը սաստկացնում:

Լիջ.—Կոչ, Ասենք եթէ ես սկսեմ, զուցէ նա լաց լինի, ալդ նրան կը թե- թեացնի:

ԽԵՂԱՍ. —Կոչ, Պարտքը պահան- ջում է միիթարել վշտացեալներին: Կո- տոյ կատար յօտէնուն: Եւ, Լիջաւետալ Իվա- նովիս:

Լիջ.—Ե՛ս, Օսիպ Ֆեօդորովիչ...

ԽԵՂԱՍ. —Հանգաւ...

Լիջ.—Ալո, հանգաւ:

ԽԵՂԱՍ. —Ի՞նչ արած:

Լիջ. — Ալոն, թնչ արած, երեխ նը-
պան ալղպէս էր ցանկալի

ԽլիՍ. — Կողմ, ես չէի կարծում
որ նա ալղպէս ոյժեղ է, կորցնել միակ
դուստրը... Նրան. Պէտք է հաշուել, տա-
նել բոլորը անտրտունջ...

Լիջ. — Ի հարկէ, կողմ. Խոստովա-
նում եմ, ես չէի կարծում որ նա կարող
է ալղպիսի սահանութեամբ տանել միակ
որդու մահը:

ԽլիՍ. — Ի՞նչ էք կարծում թնչն
էր արդեօք մահան պատճառը:

Լիջ. — Վախենում եմ մտածել ան-
գամ, որ վշտիցն էր, Բայց ով կարող
էր կարծել, ես ուրախութեամբ կ'օրէնէի,
եթէ իմանալի:

ԽլիՍ. — Լիզաւետա Իվանովնա,
ես կարծում եմ ալղ կորուսուր ձեզ հա-
մար շատ ծանր է, չ:

Լիջ. — Ի հարկէ, ես նրան շատ
էի սիրում:

ԽլիՍ. — Կողմ, դաշտաց. «Շատ էի
սիրում», և այն գէս հանգիստ կերպով է
արտասանում ալղ, ուրիշը՝ նրա տեղը
հեղեղներ կը թափէր, Նրան, Լուցէք,
Լիզաւետա Իվանովնա, իմ բանն ուրիշ
է, բայց ես շատ ցաւում եմ:

Լիջ. — Կողմ, դաշտաց. «Ի՞նչ է ա-
սում, ես շատ ցաւում եմ», և ալղ նա
իրա որդու մասին է ասում, խեղճ մարդ,
երեխ ցնդեւել է, Նրան. Ի՞նչ անես, վե-
րադարձնել չես կարող:

ԽլիՍ. — Թոնտ., զգւելի աղանու-
թիւն: Ո՛չ թէ միան չէ ցաւում, կար-
ծեմ գեռ ուրախ էլ է, որ զրկւել է աղ-
ջկանից, Նրան. Լիզաւետա Իվանովնա,
որինակի համար, եթէ ես ձեր տեղը լի-
նէի, մ...

Լիջ. — Յետոն, թնչ...

ԽլիՍ. — Ներեցէք դուք ինձ, ի
Հարկէ ամեն ոք իրա տեսակի է զգում,
Գնում է բարու:

Լիջ. — Ի՞նչ էք ուզում ասել, ես
չեմ հասկանում: Կողմ. Ո՛չ, դժբաղը բո-
լորովին ցնդել է, բոլորովին ցնդել:
Վաշեցած յշտ յշտ է ժաշում: Ի հարկէ պա-
րոնս, ի հարկէ, բայց թուշ անել, թնչ
անել: Ալղպէս է, ալղպէս է... Կողմ.
Փախչեմ նրանից, Նրան. Ցտեսութիւն Օ-
սիա ֆեօղորովիչ, զնացէք, հանգստա-
ցէք, թնչ արած՝ թնչ արած... Այսու Տը-
ռում է ուստի և բարու:

ԽլիՍ. — «Ի՞նչ արած»: Կ այս մալին
է ասում... օ՛չ, աղանութիւն, աղանու-
թիւն... Շատ կը ցանկանալի մի ան-
գամ նամել ննջեցեալին, բայց չեմ հա-
մարձակում...

5). ԽլիՍԻԿՈՎ. ԵՒ ՄԱՐԻԱ. ԴՐԵՒ:

Մարիա Ֆրենում է դրսից, չնկարչութեալ Խլիսիկովին:

ԽլիՍ. — Ասենք ես բոլորովին
մեղաւոր չեմ նրա առաջ, ես նրան միշտ
սիրում էի, չի, զնամ վերջին պարտքս
կատարեմ: Հուն է գոյշու գնալու, բեռնում
է Մարիամ: Օ՛չ, ալստեղ էլ է աչքիս ե-
րեսում: Փախչում է արած ուստի և բարու:

6). ՄԱՐԻԱ Կ ԼԻՋԱԽԵՏՈՒ:

Լիջ. — Գիւտը բանջար. Այս թնչ է,
թնչու վերադարձար:

ՍԱԲ. — Նրանց տանը ոչ ոք չկայ,
բոլորն էլ մի շաբթուվ զիւղն են զնա-
ցել:

Լիջ. — Ափսոն, թնչ արած, ճար
չկալ: Գնա հոգիս, պակիր, քիչ հան-
գըստացիր, գուռը չը փակես, ես իսկոյն
կը վերադառնամ: Մարիամ գնում է: Գնամ
Աննա Վասիլենակի մօտ, վերև, խոր-
հրդակցեմ նրա հետ թէ ինչպէս նախա-
պատրաստենք Մարիամին ալս սարսա-
փելի լուրը լայտնելու համար, աւելի
գատ եթէ նա լանկարծ իմանալ:

Լիջ. — Յետոն, թնչ...

7). ՍԵՐԳԵՅ. ՄՊԻՆԱՄ Է ԴՐԵՒ:

Այնտեղ էլ տիսուր է: Ո՛չ մի գւար-
ձութիւն չկայ, թէկուզ պակիր, մեռիր,
միկնոյն է: Ի՞նչ է անում արդեօք Մա-
շան, նա էլ երեխ ինձ նման տանջում
է: Մաքնասամ է հրանց բառն և բանուի ծանչոց
նոյնում: Ոչինչ չի երեսում:

Լիջ. — ՄՊԻՆԱՄ. Ափսոն, Աննա
Վասիլենան քնել է արդէն, ճար չկալ,
պիտի մնալ մինչի վաղը: Տէսնելով Արքէցին
վարչում է: Ո՛հ, Տէր Աստւած, ալս թնչ
է... Սէրգէյը երեւը դաշտաց է բեռի նո Նա
է, նա է, օգնեցէք...

ՍԵՐԳ. — Լիզաւետա Իվանովնա,
ալդ դժւք էք:

Լիջ. — Նա կանչում է, մեռակ...

ՍԵՐԳ. — Մօքնասամ է նրան: Լիզաւե-
տա Իվանովնան թնչ է պատահել ձեզ:

Լիջ. — Ուղարծ է գուշուց չնինում է
եր դառն առաջ սահմանին վայ: Ա՛յ, օգ-
նեցէք:

ՍԵՐԳ. — Լիզաւետա Իվանովնա,
հիւանդ օս չէք:

Լիջ. — Խղճա, աղջկաս դեռ չը տե-
սած մի թողնի որ մեռնիմ:

ՍԵՐԳ. — Ուզում էք ուղարկեմ բժշ-
կի ետեից, Թողլ առէք ձեզ ներս տա-
նիմ: Ուղարծ է նրան հօպնալ:

Լիջ. — Ոյց հաւատելով թի ուշ բարձրու-
նում է, աղո նորից չնինում: Ի՞նչ ես ուզում
դու ինձանից, թնչու ես վեր կացել:

ՍԵՐԳ. — Ես չեմ էլ պակիր:

Լիջ. — Տանջանքներիդ վերջը հա-
սաւ: Հաշիւներդ ամենքի հետ վերջա-
ցրած են:

ՍԵՐԳ. — Ուրանցած: Ուրեմն հա-
րիկս վճարել է պարտքերս:

Լիջ. — Աղջիկս ալլ նա չի կարող
պատկանել քեզ:

— Ի՞նչու, մի որեւէ բանից անբա-
ական էք դուք:

Լիջ. — Բաւական եմ, բաւական
եմ, միայն հեռացիր:

ՍԵՐԳ. — Դուք ասացիք որ ներում
էք ինձ և ես էլ համարձակում եմ ըս-
պասել:

Լիջ. — Սպասել իմ մահւան հա...
Լիիր ես կը վճարեմ քո բոլոր պարտ-
քերը, միայն թող որ մտնեմ բնակա-
րանս...

ՍԵՐԳ. — Խնդրում եմ, ինձ շատ կը
պարտաւորեցնեք:

Լիջ. — Միայն հասացիր, քեզ մօռ
քալ անել չեմ կարող:

ՍԵՐԳ. — Ոչինչ չեմ հասկանում:
Հեռանաւմ է բնեմ միունք էր հայուն բար-
ձութիւն է և մասնաւմ էր դրան:

8). ՍԵՐԳԵՅ, յառա ԽլիՍԻԿՈՎ Կ ԽՈ- ՀԱՐԱՐՈՒԽԵՒ:

ՍԵՐԳ. — Ալս թնչ էր ասում, ես
չեմ հասկացալ, մի բան չէ պատահել
արդեօք նրանց տանը: Գոնէ Մաշին-
կան մի դորս գար, նա բոլորը կը բա-
ցարեիր: Մաքնասամ է հրանց դառն: Խլիսի-
կով է սահման, եր դուռը, առաջ դառն է գույն-
երակարգութեան, որ վարած նոմ սանի հաւա-
հանում:

ԽլիՍ. — Նայիր, տես, նա դեռ
կանցնած է:

ԽՈՀԱՐԱՐՈՒ. — Ո՛չ ալստեղ ոչ ոք չէ-
երնում:

ԽլիՍ. — Լիիր, ես գնում եմ, կա-
րելի է միշե առաւօտ չը վերադառնամ,
տանը լաւ նայիր, առանց հարցնելու
ոչ ոքի ներս չը թողնես:

ԽՈՀԱՐԱՐՈՒ. — Լաւ...

ԽլիՍ. — Ինձ ճանապարհ ձգիր
մոմով, բայց սպասիր, նորից նայիր,
տես նրանց դռան առաջ կանգնած չէ
ոչ ոք:

ԽՈՀԱՐԱՐՈՒ. — Ալոն, ով որ կան-

գնած է:

ԽԵԼԻՍԸ.—Եւրու վաշուլ, նաև է:
ԽՈՂԱՐ.—Ի՞նչ է պատահել նրան,
կենդանի սարդկանցից էլ է վախենում:
Մարտած է այս. Ա՛յս, այդ դուք էք եք ե-
րիտասարդ պարոն. Պարոն, պարոն,
մի վախենաք, այդ Սերգէ Օսիպովիչն է:

ԽԵԼԻՍԸ.—Դուք չեւ Որդիս, իսկ
ես վախից քիչ մնաց մեռնէի, Եւս զգին
չ է ժամանեած. Սերեօժա, վերջապէս ե-
կար, ես քիչ էր մնում մեռնէի. Խոհու-
չած, Դու գնամի:

ՍԵՐԳԻ.—Ի՞նչ է պատահել, հայրիկ,
ԽԵԼԻՍԸ.—Ես տեսալ նրան... Այս,
ու դեռ ոչինչ չը գիտես... Երեակալիր,
ոչ, ոչ, չեմ կարող ասել, աւելի լաւ է
թող մի ուրիշը խոցէ սիրադ, ես իբրև
ճնողդ չեմ կարող:

ՍԵՐԳԻ.—Հայրիկ, բարի եղէք, գո-
նէ բացատրեցէք:

ԽԵԼԻՍԸ.—Համբերիր, վաղը առա-
տեան բոլորը կիմանաս, իսկ այժմ
իբրև բարի հալր, ես ուզում եմ քո բո-
լոր պարտքերը վճարել Ես ալսօր հա-
մոզեցի որ փողը աղը է: Հանում է ուրո-
ւաչ. Ահա, Սերեօժա, ուզիլ 2000 բոլո-
րի է, վերցրու, բաժանիր քո բոլոր
պատառէրիին և բաղրաւոր եղիր:

ՍԵՐԳԻ.—Սիրելի, բարի հայրիկ, չը
գիտեմ, ինչպէս չնորհակալ լինիմ ձեզա-
նից: Հանում է նոր յեւու:

ԽԵԼԻՍԸ.—Ի՞նչ հարկաւոր է, չօր
պարաքն է հոգս տանել որդիրանց
մասին:

ՍԵՐԳԻ.—Օ՛չ, ես այժմ անպէս
քաղցաւոր եմ, զնամ ուրախացնեմ Մա-
շալին:

ԽԵԼԻՍԸ.—Մաշալին... Մի շամակիր
սիրելիս, սպասիր մինչ առաւոտ, Գու-
շած է այս. Աղաչում եմ, քաջ եղիր,
աղամարդ եմ:

ՍԵՐԳԻ.—Հայրիկ դուք ինձ վախ-
ցնում եք, երեի նրանց մի դժբաղու-
թիւն է պատահեր:

9). ՆՐԱՆՔ և ԱՊՈԼՈՆ

ԱՊՈԼՈՆ.—Յարգանքներս, դուք
դեռ չեք քննել:

ԽԵԼԻՍԸ.—Ուրած: Ահա, նրանից կա-
րող ես իմանալ, բայց խնդրում եմ քաջ
եղիր:

ՍԵՐԳԻ.—Ապոլոն Խրիստաֆորո-
վիչ, բացատրեցէք խնդրում եմ, ձեր
տանը ինչ է պատահել.

ԱՊՈԼՈՆ.—Ալտելի, ոչինչ:

ՍԵՐԳԻ.—Ինչու ձեր մակրը ալնպէս
լուզած է:

ԱՊՈԼՈՆ.—Զը գիտեմ:

ՍԵՐԳԻ.—Իսկ ձեր քուրը, ինպէս է...

ԱՊՈԼՈՆ.—Երեի արդէն քնած է:

ԽԵԼԻՍԸ.—Այս, քնած է լաւիտենա-
կան խաղաղ բնոլ: Եւրան. Ապոլոն
Խրիստաֆորովիչ, ծածկելը շատ աւե-
լորդ է, վաղ թէ ուշ նա կիմանալ:

ԱՊՈԼՈՆ.—Կիմանալ ինչը:

ԽԵԼԻՍԸ.—Քաշէլով Ապոլոնին դ իշտ.
Լացէք, ձեր քուշ հոգու վրա մի բան
է մնացել, որ արգելում է նրան հան-
գուտանալ, նա վեր է կացել և ման է
դալիս:

ԱՊՈԼՈՆ.—Ի՞նչ անենք, որ ման
է դալիս:

ԽԵԼԻՍԸ.—Ես ինքս տեսալ նրան,
ահա հէնց ալսուել:

ԱՊՈԼՈՆ.—Ցետով:

ԽԵԼԻՍԸ.—Ես նրան տեսալ, ալ ինչ-
պէս ձեղ եմ տեսնում:

ԱՊՈԼՈՆ.—Ցետով:

ԽԵԼԻՍԸ.—Գժբաղջ, նա քրոջ սի-
րուց ցնդել է, թաղցնելը ալ ես անօ-
գուտ է, հաւաքիր քո բոլոր որդը և լը-
պիր... Քո Մաշան...

ՍԵՐԳԻ.—Ի՞նչ Մաշան... Մաշան ուստի

է գուլու:

ԽԵԼԻՍԸ.—Նա, նա...

ԱՊՈԼՈՆ.—Ահա Մաշան...

ԽԵԼԻՍԸ.—Ա՛յ, նա է, նա է... Փո-
ւում է:

10). ՆՈՅՆԲ ԵՒ ՄԱՐԻԱ

ՍԵՐԳԻ.—Վերջապէս եկամք, հան-
գոսացրէք ինձ, դուք առնդջ էք:

ՄԱՐ.—Առնդջ:

ՍԵՐԳԻՅ.՝ Դուք առողջ էք, ես
բազգաւոր: Մեր տանջանքները վեր-
ջացան:

ՄԱՐ.—Ի՞նչպէս:

ՍԵՐԳԻ.—Հայրիկը վճարել է իմ բո-
լոր պարտքերը Եաց դուք երեակալել
չէք կարող, թէ ինչպէս նա ինձ վախե-
ցրեց, ալ, հէնց Ապոլոն Խրիստաֆո-
րովիչն էւ:

ԱՊՈԼՈՆ.—Ես ինչ արի որ:

ՍԵՐԳԻ.—Ի՞նչ ասացիք ձեր քրոջ
մասին,

ԱՊՈԼՈՆ.—Ես ասացի, որ նա
քնած է, շատ բնական է:

ՍԵՐԳԻ.—Հարցնենք հօրից: Զա-
գուշում է. Հայրիկ, մի բոսէ ալսուել
եկէք:

ԽԵԼԻՍԸ.—Եւրուշ. Զեմ կարող, վա-
խենում եմ:

ՍԵՐԳԻ.—Մենք ալսուել միանակ
ենք, ուրիշ ոչ ոք չկար:

ԽԵԼԻՍԸ.—Գլուխ ուստի հանելով,
Այս ինչ բան է, թէ ես եմ խելազար-
ւել, Մարիա Խրիստաֆորովնա, այդ դուք
էք:

ՄԱՐ.—Ես եմ հայրիկ. Ուշում է հ-

շած:

ԽԵԼԻՍԸ.—Թողլ տւէք, թողլ տւէք,
մի մօտենաք, հեռաւից խօսեցէք: Այդ
դուք էք և կենդանի էք:

ՍԵՐԳԻ.

ՍԵՐԳԻ.—Ալս բնշ բան է, ես չեմ
հասկանում:

ԱՊՈԼՈՆ.—Ա՛յ... Խսկ ես հաս-
կանում եմ, բոլորովին մոռացել էք,
հանգստացէք, յարգելի Օսիպ Ֆեօդորո-
վիչ այդ կատակ էք: Քոյրս ամենակն
չի էլ մեռել, ալդ ես կատակ արի:

ԽԵԼԻՍԸ.—Դունէ պատերից ամա-
չէք, ձեր յիմար կատակի պատճառով
քիչ մնաց մեռնէլ:

ԱՊՈԼ.—Միթէ, շատ վախեցը ի

ԽԵԼԻՍԸ. Այս, դուք ձեր յիմար
կատակներով զահլաս տարաք, ալդ նը-
րանից է, որ փոքր ժամանակ ձեզ քիչ
են ծեծել:

11) ՆՐԱՆՔ և Լիջանեսն:

Լիջ.՝ Դուք է գոյն շնչառութեան Սեր-
գում. Աղջկոս, ինչու ինձ միանակ թո-
ղեցիր, Ապոլոն, վերջին ժամերիս մօ-
տը կամ:

ՄԱՐ.—Վերջին ժամերին, մակրիկ
բնշ է պատահել որ ալդպէս լուզած էք:

Լիջ.՝ Ապոլոն, պահպանիր քրո-
ջը, նրա միակ պաշապանը զու պիտի
մինիս, փոխարինիր նրան իբրև մալր:
ԱՊՈԼ.—Տբագէնութու. Ա՛յ, մայրիկ,
ինչ էք ասում:

Լիջ.՝ Օսիպ Ֆեօդորովիչ, ասա-
ցէք խնդրեմ, որքան պարտք ունէր
ձեր որդին:

ԽԵԼԻՍԸ.—Ի՞նչ հարկաւոր է ձեզ:

Լիջ.՝ Ես ուզում եմ վճարիլ:

ԽԵԼԻՍԸ.—Դուք բարի, վաց ինչու հա-
մար:

Լիջ.՝ Ես ալդ պիտի անեմ նրա
հանգստաթեան համար, զուք չը պիտի
ընդիմանաք, ալդ իմ վերջինի խնդիրքն է:
ՄԱՐ.—Լոյց. Մայրիկ, ինչ է պա-
տահել ձեզ:

ԱՊՈԼ.—Երեկի մի ծանր լրան է վերջապէս ես կարող եմ ձեր որդին
կերել, սրախն է նստել:

ՍԵՐԳ.—Ես գնամ բժշկի հանից:

ԼԻԶ.—Նըսն ուսուցչը ԱՌ, նա այս
տեղ է...

ԽԼԻՍՑ.—Սերեօժմ, գնա շուտով:

ԼԻԶ.—Այդ ինչպէս, դուք խօսում
էք նրա հետ, միթէ նա մեռած չէ. ինչ
է նշանակում այս ամենը, այս ով առ
սաց... ա, լիշեցի. Բայց այս ամենը... Ազն
ամենը դարձեալ քո հնարածն է երեկի:

ԱՊՈԼ.—Մարիկի, այս ամենը ես
արի կատակի համար:

ԼԻԶ.—Չէ, ինչպէս տեսնում եմ
դու մինչև մահդ էլ վիմար պիտի մնաս:

ՍԵՐԳ.—Լիզաւետա իվանովնա,

վերջապէս ես կարող եմ ձեր որդին
կոչել:

ԼԻԶ.—Ի՞նչպէս:

ՄԱՐ.—Այս, մարիկի, Օսիալ ֆեռ-
զորովիչը վճարել է Սերեօժի պարտքե-
րը, օրհնեցէք մեզ:

ԼԻԶ.—Շատ ուրախ եմ, նշանա-
կում է ես ալես չը պէտք է վճարեմ,
Ապահովածին. Իսկ դու, ծաղրածու, միւս ան-
գամ ես ինքս ալնպիսի կատակ կանեմ
քեզ հետ, որ ոտքերդ կը ձգես:

ԽԼԻՍՑ.—Այն այն, ձեր կատակը
ինձ 2000 նստեց: Աքան ծիծուր-ը է:

ՎԱՐԱԴՈՅԹ

ԴՈՒՇԱՐԱՐ»-ի Ա տարեցրջանի յամելածներն են
(Արդէն ապաղբաժ)

- I ԱԳԱՄ ՈՒ ԵԽԱ. կոմղիս, 2 զորձ:
II ԵՐԶԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ. դրամ. 3 զորձ.
III ԺԱՅՈ. պիէս 4 զորձ.
IV ԲՈԼՆԵԼՍԻ ԲՈՂՉԱՅ. կատակ 2 զորձ.
V ԳՈՆ ՊԻԵՏՐՈ ԿԱՐՈՒՅՉՈ. դրամ. 1 զորձ.
VI ԿԱՐՄԻՐ ԾԱԳԻԿ. աշակերտական պիէս 3 զորձ. 4 սպանկեր.
X ՆԱԽ ՄԵՇԻԱՆ ՅԵՏՈՅ ԱՄՈՒՍԱՑԱՆ. կատակ. 2 զորձ.

№ 1

Բ Ա Յ Ա Ռ Ե 1908 թ. Բ Ա Ժ Ա Ն Ո Ր Դ Ա Յ Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Ք

ՅՈՒՇԱՐԱՐ

Թատերական—գրական—գիտարևուստական

Պատկերազարդ երկշաբաթերթի

Այս տարի տարւ է 20 պատկերազարդ համար, 10 պիէս—լատերամ, և իրը
ընծայ Աղամենի զիսոփ. պարելէֆր (որը ստանալ ցանկացողները պատճի
ձախս պէտք է ուղարկեն 50 կ.).

Յերթին աշխատակցում են միք գրական-գեղարվեստական աշխարհի բա-
լոր շնի ուժերը:

Տարեկան բաժնեղինն է 5 ր. արտասահման 6 ր.

Հասցէն՝ Տիֆլիս, Ռедакցիա „Մարար“ կամ Redaction „Houcharar“
Tiflis.

Գրասենեակը դանւում է Սօլոլակի փողոց, առ. Օբելիք, № 14

Գի՞նն է; 40 դիզ.

12.103